

20. Η φύλαξη των ανατολικών συνόρων

και οι Ακρίτες

Τα απέραντα ανατολικά σύνορα της αυτοκρατορίας δέχονταν συνεχώς επιθέσεις από τους γειτονικούς λαούς και γι' αυτό ήταν δύσκολο να προστατευτούν.

Οι Βυζαντινοί αντιμετώπισαν αυτό το πρόβλημα τοποθετώντας στα σύνορα μόνιμους φρουρούς που τους ονόμαζαν **Ακρίτες**. Σε αυτούς έδωσαν δωρεάν γη, άλογα και πανοπλίες και τους απάλλασαν από φόρους.

Οι Ακρίτες έγιναν διάσημοι στα χρόνια που οι Άραβες απειλούσαν το Βυζάντιο. Όταν οι Ακρίτες δε πολεμούσαν, γυμνάζονταν στο τρέξιμο και το κοντάρι, βοηθούσαν να οχυρωθούν οι ακριτικές πόλεις και να χτιστούν κάστρα και βίγλες.

Ο λαός τους ένωθε προστάτες του και τους αγαπούσε. Γι' αυτό τους εξύμνησε στα ακριτικά τραγούδια. Αυτά μιλούσαν για τη ζωή και τους αγώνες των ακριτών και μεταδίδονταν προφορικά από γενιά σε γενιά.

Ο πιο ξακουστός απ' όλους τους ακρίτες ήταν ο Βασίλειος Διγενής. Γι' αυτόν φτιάχτηκε το έπος «Βασίλειος Διγενής Ακρίτας».

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΔΙΓΕΝΗ

Τρίτη εγεννήθη ο Διγενής και Τρίτη θα πεθάνη.

Πιάνει καλεί τους φίλους του κι' όλους τους αντρειωμένους,
νά ρθη ο Μηνάς κι' ο Μαυραϊλής, νά ρθη κι' ο γιος του Δράκου
νά ρθη κι' ο Τρεμαντάχειλος, που τρέμει η γη κι' ο κόσμος.

Κ' επήγαν και τον ηύρανε 'ς τον κάμπο ξαπλωμένο.

Βογγάει, τρέμουν τα βουνά, βογγάει, τρέμουν οι κάμποι.

"Σαν τι να σ' ηύρε Διγενή, και θέλεις να πεθάνης;

-Φίλοι, καλώς ωρίσατε, φίλοι κι' αγαπημένοι,
συχάσατε, καθήσατε κ' εγώ σας αφηγιέμαι.

Της Αραβίνας τα βουνά, της Σύρας τα λαγκάδια,
που κει συνδυό δεν περπατούν, συντρείς δεν κουβεντιάζουν,
παρά πενήντα κ' εκατό, και πάλε φόβο νέχουν,
κ' εγώ μονάχος πέρασα πεζός κι' αρματωμένος,
με τετραπίθαμο σπαθί, με τρεις οργυαίς κοντάρι.

Βουνά και κάμπους έδειρα, βουνά και καταράχια,
νυχτιαίς χωρίς αστροφεγγιά, νυχτιαίς χωρίς φεγγάρι.

Και τόσα χρόνια πού ζησα δω 'ς τον απάνου κόσμο
κανένα δε φοβήθηκα από τους αντρειωμένους.
Τώρα είδα έναν ξυπόλυτο και λαμπροφορεμένο,
πόχει του ρίσου τα πλουμιά, της αστραπής τα μάτια,
με κράζει να παλέψωμε σε μαρμαρένια αλώνια
κι' όποιος νικήση από τους δυο να παίρνη την ψυχή του."

Κ' επήγαν κ' επαλέψανε 'ς τα μαρμαρένια αλώνια,
κι' όθε χτυπάει ο Διγενής, το αίμα αυλάκι κάνει,
κι' όθε χτυπάει ό Χάροντας, το αίμα τράφο κάνει.